

CONSPECTUS TOMI SECUNDI

PARS POSTERIOR.

TRACTATUS DE INCARNATIONE.

PROÖEMIUM. — Notio Incarnationis et natæ circa illam hæreses.	Pág. 1
---	--------

DISSERTATIO I.

DE EXISTENTIA ET VERITATE INCARNATIONIS.

SECTIO I. — MESSIAM PRIDEM ADVENISSE JUDEIS OSTENDITUR.	
ARTIC. I. — <i>Adventus Messiae probatur ex vaticinio Jacobi.</i>	10
Ex allato Jacobi vaticinio Messiam pridem advenisse manifeste ostenditur.	10
ARTIC. II. — <i>Idem probatur ex celebri septuaginta hebdomadum vaticinio.</i>	30
Ex allato Danielis vaticinio de septuaginta hebdomadibus, Messiam advenisse manifeste ostenditur.	31
QUÆRES : <i>Unde LXX. hebdomadarum sít desumendum initium?</i>	37
Initium LXX. hebdomadarum Danielis ab edicto Cyri, quod Judæis anno regni Persici primo dedit, recte desumitur.	38
ARTIC. III. — <i>Messia adventus ostenditur ex Aggav, et Malachia de templo secundi eversione.</i>	48
Ex utroque vaticinio Messiam pridem advenisse evidenter evincitur.	49
ARTIC. IV. — <i>Messiam illum, qui pridem advenit, esse Jesum Nazarenum Virginis Mariae filium, a Judæis occisum ostenditur.</i>	51
Messias, qui jam pridem advenit, est Jesus Nazarenus Mariae Virginis filius, a Judæis crucifixus.	52
ARTIC. V. — <i>Ex signis et vaticiniis aliis Jesum Nazarenum esse verum Messiam ostenditur</i>	54
I. — <i>Mosaicæ legis et fœderis rescissio, et legis novæ, novique pacti institutio (Jerem. 31. 31.).</i>	54
II. — <i>Sacerdotii Levitici abrogatio et novi substitutio (David. Ps. 9. Is. 66.)</i>	56
III. — <i>Sacrificiorum abolitio (Dan. 9. Malach. 1.)</i>	56
IV. — <i>Idolatriæ exterminium, gentiumque ad veri Dei cultum conversio (Ps. 2. Is. Soph.).</i>	56
ii. p. 2.	24

SECTIO II. — DE JESU NAZARENI DIVINITATE CONTRA JUDÆOS ET HÆRETICOS.	
ARTIC. I. — Synopsis historica hæresis Arianae et Sociniana	Pag. 63
I. — Arii ortus et initia	63
II. — Arii hæresis	64
III. — Arii condemnatio	65
IV. — Sectæ Arianorum	66
V. — Hæresis Sociniana	
ARTIC. II. — Messiae divinitas contra Judæos et hæreticos ostenditur ex V. T.	67
I. — Argumentum ex Ps. 2. v. 7	67
II. — Argumentum ex Is. 9. v. 6. et 7.	69
III. — Argumentum ex Is. 35. v. 4. et seqq.	70
IV. — Argumentum ex Is. 45. v. 14. 15.	71
ARTIC. III. — Vera J. C. divinitas demonstratur amplius contra hæreticos ex N. T. et Patribus Antenicænis	73
I. — Argumentum ex Joan. 1. v. 1	73
II. — Argumentum ex Joan. 10. v. 30	74
III. — Argumentum ex Joan. 5. v. 20	75
IV. — Argumentum ex ep. ad Rom. 9. v. 5	75
V. — Argumentum ex Antenicænis Patribus	76
ARTIC. IV. — Utrum Liberius P. alicujus reus prævaricationis fuerit, sive subscribendo condemnationi Athanasii, sive ulli Arianorum formulæ?	91
Liberius S. P. neque condemnationi S. Athanasii, neque ulli unquam Arianorum formulæ subscripsit, neque eorum complexus est communione; proinde in causa illa contra Arianos nunquam lapsus est Liberius.	92
SECTIO III. — DE VERITATE INCARNATIONIS CONTRA GENTILES.	
ARTIC. I. — Utrum et quomodo contra gentiles probetur Incarnationis veritas?	107
Incarnationis mysterium gentilibus efficaciter probari potest.	107
ARTIC. II. — Genealogia Christi a cavillis et antilogiis tum gentilium, tum deistarum vindicatur.	119
I. Jesus Christus ex stirpe David secundum naturam humanam progenitus est.	120
II. Evangeliste S. Matthæus et S. Lucas in Christi genealogia nec sibi invicem, nec V. T. historiæ repugnant.	122

DISSERTATIO II.

DE QUIDITATE SIVE NATURA INCARNATIONIS.

SECTIO I. — DE UNITATE PERSONÆ IN CHRISTO.

ARTIC. I. — Epitome historica Nestorianismi.	132
I. — Nestorii ejusque hæresis initia	132
II. — Nestorii impura dogmata	132

PARS POSTERIOR.

III

ARTIC. II. — Utrum unio utriusque in Christo naturæ vere sit hypostatica sive personalis?	135
Unio Verbi divini cum natura humana in Christo est vere hypostatica.	138
ARTIC. III. — An in Concilio Ephesino canonice damnatus sit Nestorius, et num hujus errori adhæserit Joannes Antiochenus cum suis Orientalibus episcopis?	143
I. — Nestorius legitime ac canonice ab Ephesina synodo damnatus est.	143
II. — Nunquam Joannes Antiochenus Nestorii erroribus adhæsit.	147
ARTIC. IV. — Utrum S. Cyrillus, impugnando Nestorium, lapsus sit in Apollinaris hæresim; ejusque epistolæ et anathematismi omnis vacent erroris culpa?	149
S. Cyrilus impugnando Nestorium, in Apollinaris hæresin lapsus non est, ejusque scripta, epistolæ et anathematismi omni errore vacant.	149
SECTIO II. — DE DUARUM IN CHRISTO NATURARUM DIFFERENTIA.	
ARTIC. I. — Historiæ Eutychianæ hæresis summaria relatio	154
I. — Hæresis Eutychianæ origo et incunabula.	154
II. — Eutyches in synodo Constantinopolitana damnatur.	155
III. — Latrocinium Ephesinum	155
IV. — Concilium Chalcedonense in causa Eutychis.	157
V. — Turbae post concilium Chalcedonense, Henoticon Zenonis	158
VI. — Eutychianæ sectæ propagatio	159
ARTIC. II. — Dogma catholicum de duplice vera integraque natura post unionem contra Eutychianos et Semi-Eutychianos ostenditur.	159
Natura divina et humana per Incarnationem Verbi sive unionem non coauerunt in unam; sed utraque post unionem inconfusa, impermixta et integra permansit.	159
ARTIC. III. — S. Cyrrillum Alexandrinum circa naturarum in Christo differentiam orthodoxe sensisse, nec favisse Eutychianis ostenditur	166
S. Cyrrillum Alexandrinum quod dogma de duarum in Christo naturarum differentia prorsus orthodoxe sensit, omnique Eutychianismi labo ac suspicione purus est.	166
SECTIO III. — DE GEMINA CHRISTI VOLUNTATE ET DUPLICI OPERATIONE.	
ARTIC. I. — Monothelismi synopsis historica.	171
I. — Monothelismi origo.	171
II. — Ethesis Heraclii, sive rectius Sergii.	172
III. — Typus Constantini imperatoris.	173
IV. — Synodus generalis VI. sive Constantinopolitana III.	173
ARTIC. II. — Contra Monotheletarum impietatem defenditur dogma catholicum.	175

	Pag.
Duae sunt in Christo voluntates et duae pariter operationes, divina scilicet et humana,	176
ARTIC. III. — Utrum Honorius I. summus Pontifex in errorem Monotheletarum prolapsus fuerit?	179
I. — Honorius in ipsam Monotheletarum haeresin lapsus non est.	180
II. — Nec Honorius unam simpliciter Christi operationem asseruit, nec dici duas prohibuit; sed prima Honorii ad Sergium epistola, ubi in eo unam asserere operationem, aut prohibere duas dicitur, est a Monotheletis interpolata; altera vero vel ab his penitus conficta, vel pariter corrupta.	181
III. — Honorius neque negligentiae alicujus, aut socordiae culpam in causa Monotheletarum contraxit.	188

DISSERTATIO III.

DE CAUSIS INCARNATIONIS TUM INTRINSECIS TUM EXTRINSECIS IN SPECIE.

SECTIO I. — DE UNIONE HYPOSTATICA.

ARTIC. I. — Quid sit unio hypostatica?	199
I. — Unio hypostatica non est entitas modalis physica realiter a Verbo et humanitate unitis distincta; adeoque Verbum et humanitas seipsis immediate ac formaliter, sine tali medio uniuntur.	200
II. — Unio igitur hypostatica, physice sumpta, consistit in personalitate Verbi et humanitate, non quidem absolute, et secundum se sumptis, sed sumptis respective, hoc est in humanitate ut terminata ac dependente a Verbi hypostasi; et in hypostasi Verbi ut terminante humanitatem ita dependentem.	201
ARTIC. II. — An et quomodo unio hypostatica sit supernaturalis, substantialis, omnium maxima, indissolubilis?	205
I. — Unio hypostatica est intrinsece et quoad substantiam supernaturalis. .	205
II. — Unio hypostatica est substantialis.	205
III. — Unio hypostatica in ratione unionis et doni est maxima.	206
IV. — Unio hypostatica perpetua et indissolubilis est, ac nequidem in morte Christi, dissoluta licet unione inter corpus et animam, destructa fuit. .	207
V. — Verbum Christi sanguini in passione effuso hypostatice unitum mansit. .	208

SECTIO II. — DE PERSONA ASSUMENTE ET DE NATURA ASSUMPTA.

ARTIC. I. — Utrum naturae humanae assumptio solius personae Verbi sit propria?	211
I. — Sola persona Filii naturam humanam assumpsit, sive incarnata fuit. .	211
II. — Ratio formalis, per quam Verbum divinum formaliter terminat naturam humanam, non est natura aut aliud praedicatum ejus absolutum; sed proprietas relativa Verbi, hujus scilicet personalitas. .	212
ARTIC. II. — An Verbum naturam nobis consubstantiale vere sumpserit? .	218
Verbum divinum veram nobisque consubstantiale naturam assumpsit. .	218
ARTIC. III. — An Christus carnem assumpserit ex matre Maria Virgine, illæsa integritate matris?	221

PARS POSTERIOR.

V

	Pag.
I. — Verbum divinum ex beatissima Virgine Maria corpus assumpsit.	221
II. — Verbum divinum carnem traxit ex Maria <i>Virgine</i> , sive integra, et ante Christi partum viri experie.	222
III. — Etiam post Salvatoris partum beatissima Dei Genitrix Maria Virgo constanter integra permanxit.	225
ARTIC. IV. — An Verbum omnes corporis humani partes, et quo ordine sibi hypostatice conjunxerit?	228
I. — Sanguis a Verbo divino secundum hypostasim, sive immediate et proxime assumpsit est.	228
II. — Verbum immediate assumpsit partes integrales reliquias, solidas et fluidas; sive dicantur anima informari, sive non.	229
III. — Verbum naturam humanam cum ejus constitutivis assumpsit simul tempore, sive instanti eodem.	230

SECTIO III. — DE COMMUNICACIONE IDIOMATUM.

ARTIC. I. — An detur vera et realis in Christo idiomatum communicatio? .	233
Datur vera et realis in Christo communicatio idiomatum.	233
ARTIC. II. — Quo sensu detur in Christo idiomatum communicatio?	236
I. — Abstracta unius naturæ non prædicantur de abstractis naturæ alterius; sed neque abstracta de concretis, aut concreta de abstractis prædicari possunt.	236
II. — Communicatio idiomatum solum datur in concreto; ut proin concreta unius naturæ de concretis naturæ alterius vere prædicari possint; sive sint substantiva, sive adjactiva.	237
III. — Communicatio tamen idiomatum non datur in quibuslibet concretis. .	237
ARTIC. III. — An detur communicatio idiomatum in abstracto ad mentem Ubiquistarum?	240
Non datur communicatio idiomatum in abstracto ad mentem Ubiquistarum, sive ita ut attributa divina intelligentur realiter esse in humanitate secundum se et formaliter.	241
ARTIC. IV. — Resolvuntur quedam Erotemata ad extrinsecas compositi Theandrici causas pertinentia.	250
QUÆRES I. — Quæ sit causa efficiens physica Incarnationis?	250
QUÆRES II. — An humanitas Christi merita sit, vel mereri potuerit unionem cum Verbo?	251
QUÆRES III. — An Christus ipse meritus fuerit unionem hypostaticam? .	252
QUÆRES IV. — An Patriarchæ, aliique veteris Testamenti Patres, ac ipsa beatissima Virgo meruerint Incarnationem?	252
QUÆRES V. — Quænam fuerit Incarnationis causa finalis, seu motiva principialis?	254
QUÆRES VI. — An remedium peccati fuerit incarnandi Verbi motivum ad æquatum et unicum, sive, sine quo non; ita ut Christus in praesenti ordine et vi præsentis decreti non venisset, si Adam non peccasset? .	254

DISSERTATIO IV.

DE HUMANITATIS CHRISTI PERFECTIONIBUS ET AFFECTIONIBUS.

SECTIO I. — DE PERFECTIONIBUS HUMANI IN CHRISTO INTELLECTUS.

	Pag.
ARTIC. I. — An Christus qua homo habuerit scientiam beatam, sive beatificam, a quo tempore, et qualem?	260
I. — Anima Christi scientia beatifica donata fuit, et quidem a primo conceptionis momento.	260
II. — Licet Christi, qua homini, scientia beata longe fuerit clarior et perfectior quam ceterorum Beatorum omnium, non tamen fuit comprehensiva Dei.	261
III. — Nec per scientiam beatam humanitas Christi videt in Deo omnes creaturas possibles in particulari, sive distincte omnia quae cognoscit Deus scientia simplicis intelligentiae.	261
IV. — Christus tamen, qua homo, videt in Verbo omnia praeterita, praesentia et futura.	262
V. — Christi humanitas non videt omnia futura absolute actualiter, sive actu unico et distincte; sed quasi habitualiter tantum,	262
ARTIC. II. — An praeter scientiam beatam, anima Christi habuerit scientiam per se infusam, et quod hujus fuerit objectum?	265
I. — Fuit in Christo scientia per se infusa a primo conceptionis sue momento.	265
II. — Christus homo per scientiam per se infusam, quoad res ordinis supernaturalis, cognoscit tum omnia entia creata supernaturalia in seipsis; tum Deum unum et trinum evidenter, non quidem intuitive, sed abstractive per species alienas.	266
III. — In ordine naturali, scientia per se infusa, cognoscit humanitas Christi secreta cordium, res futuras, absentes, praeteritas, futura conditionata libera, ac possibilia eo modo, quo attingi a creato intellectu possunt.	266
ARTIC. III. — An et qualem scientiam naturalem habuerit Christus?	268
I. — Habuit Christi humanitas, praeter scientiam beatam, ac infusam per se, scientiam quoque naturalem eamque perfectissimam, per accidens infusam, ab instanti conceptionis sua.	268
II. — Habuit tamen etiam Christi humanitas scientiam experimentalem, nullo modo infusam, sed propriis actibus successive acquisitam: per quotidiam experientiam acquirendo novas objectorum species.	269

SECTIO II. — DE HUMANA IN CHRISTO VOLUNTATIS PERFECTIONE.

ARTIC. I. — An Christi humanitas obstricta unquam peccato fuerit, aut esse potuerit, et cur non? Tum an in eo locum habuerit fomes peccati?	271
I. — Christus Sanctus sanctorum, nulli unquam peccato obstrictus fuit.	271
II. — Nec potuit Christi humanitas ullo peccato obstringi.	273
III. — Impeccabilitas Christi hominis oritur non ex vi solius visionis beatificae, sed etiam unionis hypostaticae, ita ut, seclusa etiam visione beata, Christus adhuc foret essentialiter impeccabilis.	274
IV. — Nequidem in Christo peccati fomes fuit, sive actu primo, sive secundo; sed uterque in eo extinctus fuit.	274

PARS POSTERIOR.

VII

Pag.

ARTIC. II. — An et qualem libertatem habuerit Christi voluntas humana, etiam ad actus inaequalis perfectionis?	277
I. — Humana Christi voluntas libertate privata non fuit.	277
II. — Voluntas Christi humana non tantum a coactione, sed et a necessitate perfecte libera fuit.	278
III. — Christus nec physice nec moraliter necessitatus fuit ad optimum; sed libertatem habuit ad actus inaequalis perfectionis, ita ut potuerit, omissis perfectioribus, actus minus perfectos ponere.	279
ARTIC. III. — An Christus, et quale habuerit preceptum obeundi mortem?	281
Christus non accepit preceptum rigorosum, obligans in conscientia et moraliter, obeundi mortem.	282
ARTIC. IV. — De sanctitate humanitatis Christi, gratia, aliisque supernaturalibus donis.	287
I. — Humanitas Christi sancta est substantialiter sanctitate increata Verbi.	288
II. — Praeter gratiam unionis, sive sanctitatem substantialiem, habuit quoque humanitas Christi gratiae habitualis plenitudinem; unde in illam promanabat sanctitas accidentalis excellentissima.	290
III. — Gratia tamen illa accidentalis in Christo non est infinita physice, sed solum moraliter: sive tantum, quanta esse potuit spectato fine redemptionis.	291
IV. — Humanitas Christi cum gratia, infusa pariter accepit virtutes omnes, quae, respectu Christi, indecentiam vel imperfectionem non important.	291
V. — Extiterunt in Christo omnia dona Spiritus sancti; ac demum gratias omnes gratis datas in excellentissimo gradu ejus humanitas habuit.	292

DISSERTATIO V.

DE PROPRIETATIBUS ET PERFECTIONIBUS IPSIUS COMPOSITI THEANDRICI.

SECTIO I. — DE TITULIS CHRISTI.

ARTIC. I. — Utrum Christus Homo sit verus ac naturalis Filius Dei?	295
Christus, in quantum homo, est verus ac naturalis Dei Filius; et sub nulla ratione adoptivus.	297
ARTIC. II. — Expenduntur reliqui Tituli Christi.	302
I. — Tituli honoris et potestatis sunt: 1 ^o . Rex et Dominus omnium. 2 ^o . Sacerdos verus et novae legis Pontifex. 3 ^o . Caput hominum et angelorum.	302
II. — Tituli officii sunt: 1 ^o . Propheta. 2 ^o . Doctor. 3 ^o . Mediator. 4 ^o . Redemptor.	304

SECTIO II. — DE CHRISTI REDEMPTORIS SATISFACTIONE ET MERITO.

ARTIC. I. — An satisfactio Christi fuerit necessaria?	306
Necessaria fuit Christi satisfactio ex hypothesi, quod perfecte et con-digne sibi satisficeret vellet.	307
ARTIC. II. — An Christus vere pro nobis satisficerit?	311
Christus vere ac proprie pro nobis satisfecit.	311

ARTIC. III. — *Utrum Christi satisfactio condigna fuerit ac superabundans, imo valoris infiniti, et unde istud?* 317

I. — Satisfactio Christi fuit condigna et superabundans; et quidem ex se et in actu primo, independenter ab acceptatione divina. 317

II. — Satisfactio Christi, in genere moris, ex se valoris infiniti fuit; quin illum primo acciperet ex gratuita Dei acceptatione. 318

ARTIC. IV. — *Utrum Christus sit mortuus pro omnibus omnino hominibus?* 322

Christus vera ac sincera voluntate pro redemptione ac salute aeterna omnium et singulorum, ne uno excepto, mortuus est mortemque obtulit, ut gratias mereretur omnibus ad salutem aeternam vere sufficiientes. 322

SECTIO III. — DE ADORATIONE CHRISTI, CULTU SANCTORUM ET SS. IMAGINUM.

ARTIC. I. — *An et quomodo Christus adorandus?* 330

Christus homo in utraque natura, divina et humana, hoc est, homo Deus, sive humana Christi natura Verbo hypostaticē conjuncta, uno eodem latrī actū absolute adorari debet, quo Verbi divinitas. 331

ARTIC. II. — *An et quo cultu licitum sit Sanctos colere; rectene ac utiliter invocentur?* 333

I. — Pie ac licite coluntur sancti, cultu religioso duliae. 333

II. — Cultus ille religiosus, quem Catholici sanctis cum Deo in celo regnantiibus deferunt, omni idolatria specie ac umbra caret. 335

III. — Pie etiam ac utiliter sancti, sive angeli sive homines, a viventibus nobis invocantur. 335

ARTIC. III. — *An et quo cultu S. Crux, item sanctorum Reliquiae venerandae?* 343

I. — Crux Christi tam vera, hoc est, ipsa illa in qua crucifixus est, quam alia sculpta aut picta, ad priorem representandam formata, veneranda est. 343

II. — Adoratio Crucis est cultus latrī relativae, sive imperfectae, quæ simul est latrīa vera absoluta ipsius Christi: consistens in hoc, ut Crucifixum exhibeamus exteriora signa adorationis, ac adoratio interior, quæ est latrīa vera, terminetur solum ad Christum crucifixum. 346

III. — Licitus, pius, ac utilis est Reliquiarum Christi ac sanctorum cultus. 346

ARTIC. IV. — *Sacrarum Imaginum cultus contra Iconomachos asseritur* 350

Cultus SS. Imaginum Christi ac sanctorum pius et licitus est 351

QUERES: *Quoniam cultu, absoluto an relativo colendæ sint sacre imagines?* 359

THE
DO

B
10
V
C

22